

Nr 58.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för K. S. H. Hartin från viss betalningsskyldighet; given Stockholms slott den 12 januari 1934.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ivar Vennerström.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 januari 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Vennerström anför:

Den 16 mars 1932 inträffade å den s. k. Långängsvägen inom Stocksunds köping en sammanstötning mellan en 2. flygkåren tillhörig, av värnpliktige Karl Sigvard Henry Hartin förd automobil och en professorn E. G. Asplund, Långängen, tillhörig automobil. Vid sammanstötningen uppkommo skador å båda motorfordonen, uppskattade till å Asplunds bil 329 kronor 20 öre samt å kronans bil 750 kronor. Skadorna å förstnämnda fordon ersattes av vederbörande försäkringsbolag. På krav av bolaget utbetalade sedermera flygstyrelsen ifrågavarande skadebelopp emot överlåtelse å kronan av bolagets rätt gentemot Hartin.

Efter angivelse av flygstyrelsen anställdes inför Södra Roslags domsagas häradsrätt åtal mot Hartin för vållande till olyckshändelsen.

Häradsrätten utlät sig i utslag den 18 oktober 1932: Enär genom Hartins erkännande och övriga i målet förekomna omständigheter blivit utrett, att Hartin vid olyckstillfället framfört automobil utan att iakttaga all den omsorg och varsamhet, som till förekommande av olycksfall betingats av omständigheterna, med påföljd att kollision med mötande automobil inträffat, varvid båda fordonen erhållit vissa i målet närmare angivna skador, dömdes Hartin jämlikt 2 och 16 §§ vägtrafikstadgan den 20 juni 1930 att böta 30 dagsböter à 1 krona till kronan. Vidkommande i målet gjorda skadeståndsyrrakanden, så enär den av Hartin ådagalagda ovarsamheten icke kunde anses innefatta grov vårdslöshet samt målsägaren i ty fall allenast yrkat utbekommande av ersättning för skadorna å den av Hartin förda automobilen, vilket belopp Hartin lämnat utan anmärkning, förpliktades Hartin att till Kungl. Maj:t och kronan utgiva ersättning med 750 kronor. Härjämte ålåge det Hartin att ersätta målsägarens inställelse med skäliga ansedda 20 kronor.

Häradsrättens utslag har vunnit laga kraft.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 22 april 1933 har *flygstyrelsen*, bland annat, anfört.

Vidkommande frågan om ersättande av skadan å kronobilen finge flygstyrelsen erinra, att skadestånd i dylikt hänseende ej brukade eftergivas, när skadan vållats av befattningshavare i statens tjänst. Vad beträffade värnpliktiga, vore det givetvis i allmänhet icke anledning, att kronan skulle avstå från laglig rätt till ersättning för skador, som av dem förorsakades å kronans egendom. Men frågan ställde sig i flygstyrelsens tanke mera tveksam, när det gällde trafikolyckor. Det torde härvid i främsta rummet böra beaktas, att den värnpliktige icke själv åtagit sig utan blivit beordrad utöva en verksamhet, som i sig inneslöte en avsevärd risk för olyckshändelser. Med hänsyn härtill måste det framstå såsom en obillighet, om den värnpliktige, låt vara på grund av en vårdslöshet av mindre grad, skulle vara nödgad att ersätta den ofta nog betydande skadan vid en trafikolycka. För den skadeersättning, som staten fått utgiva till utomstående vid sådan olycka, finge staten icke hålla sig till föraren, om denne under beordrad körning gjort sig skyldig till vårdslöshet av endast ringa grad. Sett från den värnpliktiges egen synpunkt förefunnes icke något vägande skäl, varför han skulle anse sig mera skyldig att gälda skadan å det av honom förda fordonet. Det gällde nämligen i intetdera fallet fullgörande av en förpliktelse på grund av frivillig förbindelse. De sålunda för ett eftergivande av kronans ersättningskrav anförda skälen vunne i styrka, i den mån skadans ersättande syntes för den värnpliktige omöjligt eller syntes komma att vålla honom betydande avbräck för hans framtida utkomst. Detta vore här fallet. Av domboken framginge nämligen, att Hartin, som visserligen icke vore försörjningspliktig mot annan, hade en inkomst av allenast 60 kronor i månaden och saknade tillgångar. I händelse det Hartin ålagda skadeståndet efterskänktes, ville flygstyrelsen icke ifrågasätta, att flygvapnets anslag till extra utgifter toges i anspråk för att gottgöra vederbörligt materielanslag den lidna förlusten, vilken med hänsyn till omständigheterna troligen komme att, även utan fordringens efterskänkande, slutligen få bäras av statsverket, enär föga utsikt syntes vara för handen att av Hartin utfå beloppet. Riktigare syntes

vara att hos riksdagen äska medgivande till fordringens avskrivning. Under anmälan, att den flygvapnet på grund av ifrågavarande materielskada tillskyndade utgiften bestritts från ordinarie reservationsanslaget till flygmateriel, finge flygstyrelsen på grund av vad som anförts och då den utdömda ersättningen för rättegångskostnad icke syntes styrelsen böra utkrävas av den värnpliktige, hemställa, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen medgiva, att Hartin måtte befrias från den skyldighet att ersätta kronan för automobilskada och rättegångskostnad med tillhoppa 770 kronor, som åläge honom enligt Södra Roslags domsagas häradsrätts laga kraft vunna utslag den 18 oktober 1932, samt att fordringsbeloppet finge avskrivas ur räkenskaperna.

I utlåtande den 16 maj 1933 har *statskontoret* anfört, att, såsom av flygstyrelsen framhållits, föga utsikt syntes finnas att av Hartin utfå den honom ådömda ersättningen. Då härtill komme, att Hartin, enligt vad av handlingarna framginge, icke visat någon högre grad av vårdslöshet vid olycks-tillfället, funne sig statskontoret böra tillstyrka den gjorda framställningen om befrielse för Hartin från skyldighet att ersätta kronan för ifrågavarande automobilskada m. m.; och tillåte sig statskontoret erinra om Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut i ett likartat fall, avseende befrielse för banförmannen J. Jonsson från erläggande av visst skadestånd m. m. (riksdagens skrivelse nr 18/1931).

I likhet med flygstyrelsen och statskontoret anser jag billighetsskäl tala för att Hartin befrias från skyldigheten att gälda förenämnda ersättningsbelopp å tillhoppa 770 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att Karl Sigvard Henry Hartin må befrias från honom jämlikt Södra Roslags domsagas häradsrätts utslag den 18 oktober 1932 åliggande skyldighet att till kronan utgiva skadestånd med 750 kronor och ersättning för rättegångskostnader med 20 kronor, samt

att ifrågavarande belopp må ur vederbörliga räkenskaper avskrivas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Alf Ewerlöf.